

Grădina Multi-Energetică

Jeremy Knowles

Voi fi primul să recunosc – nu sunt grădinar. De fapt, una dintre primele amintiri pe care le am într-o grădină este violentă.

Amintirea provine din copilăria mea timpurie, din grădina casei în care am crescut în Hertfordshire, Marea Britanie, care fusese o fermă funcțională cu multe generații înaintea mea. În scurta mea interacțiune cu ea, ferma semăna mai mult cu un teren de joacă cu tematică agricolă. În copilăria mea, mama a cărei nume de fată era Flowers, a fost o soprană de succes și deseori era plecată să cânte în săli de concert și operă din lumea întreagă pentru săptămâni sau chiar luni de zile. În timpul liber, era (și încă mai este) o grădinară pasionată. În cei 11 ani în care familia mea a locuit la fermă, mama mea a cultivat roșii și dovlecei în grădina noastră, a cules mere din livadă și a crescut găini pentru ouă într-un coteț din fața casei. Tata, pe de altă parte, obișnuia să culeagă ciuperci în câmpurile din jurul casei pentru a le mânca la micul dejun, culegea mure și coacăze roșii pentru conserve și strângea urzici din care făceam supă iarna.

Să revenim la amintire și să adăugăm câteva sunete de grădină pentru a ajuta puțin povestea, ce ziceți?

(Înregistrare din câmp - Hermsdorf)

Da, e frumos.

În afara orelor de repetiții, mama mea își petrecea deseori după-amiezile în grădină și, bineînțeles, când eram mic, mă lua cu ea. Îmi amintesc că eram lângă ea, într-o după amiază, pe peluza umbrită de copacii din spatele casei, și în timp ce mama îngrijea plantele și bea ceai Earl Grey eu făceam ce fac copiii la vârsta aia. Mama a intrat în casă să aducă ceva și, povestea spune că mi-a dat instrucțiuni clare să nu ating cana de ceai așezată pe partea de sus a scaunului de lemn.

Poți deja să-ți dai seama unde merge povestea, nu-i așa?

Cana de ceai era totuși prea tentantă pentru mine. În ciuda eforturilor mele de o apuca atent, nu mi-a reușit decât să o dau jos, iar cana s-a spart în multe bucăți strălucitoare înmuiate în ceai, în jurul meu. Porțelanul spart e ascuțit și, ei bine, la acea vârstă e pur și simplu imposibil să rezisti tentației de a-l atinge, nu-i așa? Poți să-ți imaginezi uimirea mamei când s-a întors în

grădină și m-a găsit fără o mică, dar semnificativă bucată din degetul meu mic, ca rezultat al unei acțiuni sângeroase și traumatizante, care, îți dai seama că ar contura o amintire clară pentru mine, chiar și la o vârstă atât de fragedă. Totuși, în realitate, aceasta poate fi una din genul de amintiri la mâna a doua. Știi genul? O amintire care îți este povestită de atâtea ori și adesea în lipsă completă de dovezi reale - încât, începe să formeze și să înrădăcineze în mintea ta o imagine falsă a acestei amintiri. Ca și atunci când un incident captat de niște camere de înregistrare de o calitate dubioasă este văzut nu prin ochii tăi ci prin prisma unui agent misterios și înalt care a fost oarecum prezent la locul incidentului. Și așa re-trăiesc eu această amintire. Nu ca o reculegere "adevărată" a evenimentelor așa cum le țin eu minte, ci mai degrabă ca o interpretare a experienței mamei - care mi-a fost povestită de-a lungul vieții, fără îndoială cu diferite grade de acuratețe. Chiar și astăzi, la ai mei 31 de ani, umflătura în formă de ou de pe degetul mic de la mâna dreaptă este doar o amintire a unei amintiri care nu-mi aparține. O amintire străină. O amintire înrădăcinată.

O amintire plantată, din grădină.

După cum sugerează această amintire, deși nu mă consider un grădinar per se, cu siguranță au existat multe activități legate de grădinărit în timpul creșterii mele. Totuși, când îmi imaginez grădinăritul și mă conectez cu experiențele mele anterioare în grădini, nu mă gândesc prima dată la fructele grădinii. Nu mă gândesc la cules sau recoltat, nici la uscat sau conservat, nici măcar la mâncatul sau savuratul "lucurilor" crescute și produse într-o grădină. În schimb, mă gândesc la muncă. Mă gândesc la săpat, tras, transpirat și, da, chiar și la sângerat. Grădinăritul pentru mine înseamnă gestionarea spațiului. Sarcinile pe care le făceam în grădină erau mai degrabă asemănătoare cu cele ale unui arhitect peisagist. Sau poate ale unui muncitor în construcții.

Pe măsură ce am crescut, iar mama a devenit mai slabă, sarcinile mele în grădină s-au schimbat de la a sparge căni la a smulge buruieni, și apoi la tăiere, tocare, împingere și ardere.

După ce familia mea s-a mutat de la vechea fermă din Hertfordshire, într-o mică casă din Țara Galilor, experiențele mele de grădinărit s-au limitat în mare parte la grădina casei, care lateral se învecinează cu câmpuri de oi și, primăvara este plină de miei săltăreți pe dealuri. În lunile de toamnă, după eforturi epuizante de a scăpa de buruienile nesfârșite și supra-crescute din grădină, împreună cu mama dădeam foc la grădină folosind un arzător de aluminiu și astfel ne încălzeam de la distanță mâinile uscate, umflate și crăpate.

Poate că anume aceste amintiri ale grădinii - nu ca sursă de hrană, ci ca sursă de căldură - au ghidat cercetarea mea pentru acest proiect și m-au determinat să conceptualizez grădina urbană ca un spațiu de producție de energie. Dar nu ca un spațiu organizat doar pentru cultivarea hranei ca energie pentru corp - ci o grădină multi-energetică.

Acum lasă-mă să te conduc acolo.

(Înregistrare din câmpul de Miscanthus în Moldova)

Vedeta grădinii multi-energetice este Miscanthus. O iarbă înaltă și frunzoasă cunoscută sub multe nume - uneori ca Iarbă de Argint (datorită penajului pufos de flori găsite la unele specii, inclusiv la cea din fața ta, de pe masă), uneori ca Iarbă de Elefant (datorită dimensiunii sale imense, care poate ajunge până la 4 metri înălțime) și uneori ca Schilf chinezesc (datorită originilor sale asiatice). Înregistrarea pe care o ascuți acum este făcută într-un câmp de cercetare al Miscanthusului, supravegheat de un institut de știință și agricultură de stat, situat la doar 20 de minute de mers cu mașina de centrul Chișinăului. Săptămâna aceasta, l-am întâlnit acolo pe Anatolii Sandu, pentru a discuta despre munca lui de cercetător științific.

Ia-o în mână, dacă vrei. Structura tulpinii este similară cu cea a bambusului.

Miscanthusul mă intrigă pentru că pare să rezolve problemele din mai multe direcții. De exemplu, se pare că Miscanthusul prosperă chiar și pe terenuri neprielnice, cum ar fi câmpurile pietroase și terenurile aride din cauza secetei. La moment, o inițiativă creată între Germania, Marea Britanie și Polonia și finanțată de UE, lucrează pentru a demonstra exact această caracteristică - că Miscanthusul poate crește chiar și în cele mai provocatoare condiții. Miscanthusul nu este doar extrem de rezistent în solurile neprielnice, cum ar fi solurile care au o fertilitate redusă "în mod natural", dar este capabil și să refacă solul deteriorat de intervenția umană, în special după folosirea pesticidelor chimice, periculoase, în agricultură. Am discutat pe acest subiect cu Anatolii când l-am întâlnit în câmpul lui de Miscanthus. O problemă pentru Moldova, explică el, este că o mare parte din solul din țară a fost deteriorat în perioada Uniunii Sovietice de pesticidele care conțineau cupru. În mod special, în cei 51 de ani cât Moldova a fost o Republică Socialistă Sovietică, a fost încurajată folosirea acestor pesticide în vii. Din această cauză, acum avem multe soluri bogate în cupru - și deși odată acest sol era folosit pentru a cultiva viță-de-vie, acum permite foarte puținoor plante să supraviețuiască și să crească (se pare, cu excepția Miscanthusului, care acționează ca un fel de filtru natural pentru extragerea cuprului).

Stai un pic. Înțeleg că te miri de ce am ajuns să vorbesc despre Miscanthus. Nu ar trebui ca monologul meu să fie despre grădina multi-energetică? Nu-ți face griji, ajung și acolo.

Miscanthusul este o cultură energetică pentru producția biomasei, și astfel îndeplinește un rol energetic în cadrul grădinii multi-energetice. Energia cu biomasă este o practică energetică sustenabilă în care plantele sunt arse pentru a produce căldură, în loc de combustibili fosili extrași din pământ, cum ar fi cărbunele, petrolul și gazul. Este descrisă drept o practică energetică sustenabilă deoarece, spre deosebire de celelalte resurse, care se formează sub pământ timp de milioane de ani de descompunere și presiune, plantele precum Miscanthus pot fi recoltate de până la două ori pe an și sunt perene, ceea ce înseamnă că ele cresc, cresc și continuă să crească fără a fi necesară replantarea. Pe măsură ce crește, Miscanthusul captează și stochează carbonul, precum și substanțele chimice nocive din aer - și astfel este nu doar o soluție energetică neutră în ceea ce privește emisiile de carbon, ci și un fel de purificator de aer. Rădăcinile sale se extind doar până la un metru și nu perturbă plantele înconjurătoare.

Așadar, nu este de mirare, că Marea Britanie și în special UE investesc masiv în proiecte de cercetare și dezvoltare pentru a explora cum Miscanthusul ar putea fi folosit pentru a combate criza energetică globală actuală. Anatólii face parte din același efort - de a înțelege și de a împărtăși potențialul Miscanthusului. Și, sincer, e greu să nu te entuziasmeze lucrurile pe care le spune. De exemplu, centrala pe care mi-a arătat-o și care face parte din institutul de cercetare din Chișinău, funcționează exclusiv cu Miscanthus (de fapt, funcționează cu granule de Miscanthus, care sunt pe masă în fața ta și pentru mine, cel puțin, par să poată hrăni și capre). Centrala este complet automatizată, ceea ce înseamnă că granulele, care stau într-un siloz deschis de mărimea unei mașini, sunt introduse în centrală în cantități potrivite în funcție de cererea calculată de un sistem complex. Centrala furnizează căldură stabilă și fiabilă pentru întregul institut de cercetare și are aproximativ jumătate din dimensiunea unui container de transport (dacă îți poți imagina asta).

Întreaga producție de căldură în acest caz îndeplinește ceea ce Anatólii descrie ca fiind producția circulară. Fiecare legătură din lanțul de producție este esențială și conectată - de la plantare, la creștere, recoltare, uscare, granulare și ardere. Toate acestea sunt obținute pe o suprafață cu raza de 200m, făcându-l o soluție viabilă și extrem de atractivă pentru Chișinău, datorită sistemului existent de încălzire urbană centralizată. Conversia acestui sistem pentru a funcționa cu Miscanthus cultivat local este unul dintre

obiectivele de bază ale lui Anatolii. Cu toate acestea, politicienii din Moldova, așa cum explică Anatolii, țin încă strâns de vechile norme energetice distructive ale secolelor trecute - și astfel continuă să crească dependența energetică a Moldovei de marii jucători energetici. Soluțiile energetice durabile reprezintă prea multă schimbare, prea multă muncă și o viziune prea instabilă a viitorului în ochii unor astfel de politicieni, care ar prefera să continue să cumpere petrol și gaze rusești decât să investească în soluții curajoase și radicale.

Dar atunci când politicienii nu reușesc să fie curajoși și radicali, schimbarea radicală trebuie să vină de altundeva. Grădina urbană multi-energetică este o direcție. Crește-ți hrana, produce-ți combustibilul. Împarte, discută, contribuie. Fii fericit și independent. Așa cum îi place lui Anatolii să îmi amintească, "puterea noastră stă în convingere".

Îi admir spiritul aventuros și perspectiva plină de speranță de viitor. Nu este o atitudine împărtășită de toți în Moldova, așa cum am învățat în scurta mea perioadă aici, și pot înțelege de ce. Până la urmă, de ce ar îndrăzni cineva să mai spere când atât de multe idei optimiste despre viitor au fost abandonate? De ce să votezi când cei aleși la putere eșuează imediat în a-și îndeplini promisiunile din campanie? De ce să crești, când însuși pământul de sub picioarele tale respinge creșterea? Este clar că este nevoie de mai multă colaborare pentru a ne imagina viitoruri comune pentru Chișinău și Moldova în general. Colaborare pe toate terenurile de practică și cunoaștere și, bineînțeles, pe terenurile în sine. Viziunile de viitor pot veni din realitatea pe care oamenii o trăiesc aici, acum, astăzi, prin ochii lor, sau pot veni dintr-o perspectivă neobișnuită, asemănătoare cu amintirea mea la mâna a doua despre tăierea degetului cu un fragment de porțelan înmuiat în ceai Earl Grey.

O întrebare la care să te gândești, după ce îți scoți căștile și te întorci la sunetele grădinii înconjurată de ziduri de la Casa Zemtsvei: pot grădinile fi separate de grădinărit? Dacă da, poate că mă încadrez în această categorie. Sunt un consumator de grădini. Un grădinar la mâna a doua.